

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
Posudek oponentky

Práci předložila: Vlasta Bartoníčková
Název práce: Současný sociolekt v oblasti sportovní střelby
Hodnotitel: PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE:

Autorka pro svou práci zvolila prozatím málo zpracované téma. Má k vybranému jazykovému prostředí blízký vztah, což jí umožnilo využít při práci podrobnou znalost lexikálních prostředků využívaných v dané sociální skupině ke komunikaci. Na základě shromážděného jazykového materiálu (222 lexémů) se v práci snaží představit výrazový potenciál zkoumaného sociolektu a využívá k tomu převážně dotazníkovou metodu. Cíl práce byl splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

V teoretické části práce se autorka nejprve s oporou o odbornou literaturu zabývá stratifikací národního jazyka, dále vymezuje pojem slang a způsoby tvoření slangových pojmenování. Praktická část práce pak přináší analýzu sebraného materiálu z hlediska slovnědruhového, sémantického, onomaziologického a podle významových vztahů. Součástí práce je slovníček slangových pojmenování.

Práce se jeví jako poměrně ucelená a má logickou strukturu. Její přehlednost je bohužel snížena absencí číslování jednotlivých podkapitol a jejich částí. Autorka se v daném tématu víceméně orientuje, chápe teoretickou rovinu zpracované problematiky, metodologii výzkumu i principy analýzy sociolektů. Zvolená kritéria analýzy jí umožnila zkoumaný sociolekt základním způsobem charakterizovat. V teoretické části práce lze však pozorovat jistá pochybení v práci s odbornou literaturou (místy chybí odkaz na zdroj, z něhož byly parafrázované informace přejaty, odkazy pod čarou u doslovných citací obsahují různé typy formálních nedostatků). V textu nacházíme rovněž pasáže, které svědčí o problémech s formulacemi převzatých odborných informací (např. s. 10, 11, 12 aj.). Výraz *zbroják* (s. 2) nelze považovat za termín, učební texty FTVS nejsou relevantní příručkou k ověřování

příslušnosti k útvarům národního jazyka (SSČ, SSJČ a internetová jazyková příručka tento výraz vůbec neuvádějí). Rovněž je třeba přehodnotit slovnědruhovou příslušnost některých výrazů – např. *mířená* či *centrová* nejsou vzhledem k předpokládanému kontextu adjektiva, ale substantiva. Diskutabilní je dále řazení některých výrazů k odvozeninám – jde primárně o metonymizaci (např. názvy střelnic *desítka*, *padesátka*, *třístovka*...), podobně u výrazů *lajtky* a *heviny* je to primárně přejímání z angličtiny až s následnou slovotvornou úpravou. Ve slovníku pak u přejímek zcela chybí doložení původu, tedy zdrojový jazyk a případně zdrojové slovo. V závěru práce (s. 45) nelze souhlasit s tvrzením, že zkoumaný sociolekt má charakter „profesionální“ mluvy, protože v něm převažují jednoslovné výrazy, a už vůbec z toho nevyplývá, že je tím zajištěna dorozumívací funkce a jednoznačnost! Faktorů je totiž daleko více a rovněž převaha jednoslovných vyjádření je typická pro všechny sociolekty, tedy pro zájmová i profesní prostředí.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Z formálního hlediska lze upozornit na občasné jazykové nedostatky, a to interpunkční (v poděkování, dále na s. 1, 2, 3, 4, 12, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 28) a pravopisné (*hlyzna*, *hlyznička*), dále na záměnu spojovníku a pomlčky (s. 22, dále v některých citacích pod čarou a v seznamu literatury), na výskyt prepozic *k*, *s*, *v* na konci řádků (s. 23, 24, 38, 49), na chybný tvar adjektiva s. 24 (příslušnost k ženského rodu), na chybný zápis metrických jednotek bez mezery na s. 25 (10m, 50m), dále na zeugma (s. 22 – mimo i během střelby), na stylistické nedostatky (s. 1 – více jak dvanáct let, s. 27 – výskyt není až tak ojedinělý). V textu se vyskytují neobratné a matoucí formulace (např. na s. 1 – důsledkem této situace střelecké mluvě rozumí poměrně úzká skupina lidí, rovněž na s. 1 – je třeba vymežit okruh zaměření, dále v názvu kapitoly 3.3.7 Mluvené jazykové projevy, dále v názvu kapitoly 6.1 a na s. 23 Jazyková charakteristika – jež však zahrnuje pouze slovnědruhovou klasifikaci jazykového materiálu, podobně na s. 1 je uvedeno, že praktická část sestává mimo jiné z morfologická charakteristiky – opět zahrnuje pouze slovnědruhové třídění výrazů). Za nevhodné dále považuji opakované užívání nevětných formulací na s. 17, 18 a 27. A konečně v připojeném slovníku výrazů neodpovídá řazení očíslovaných údajů pořadí podkapitol v textu práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Předkládanou práci považuji za přínosnou ve smyslu mapování sociolektů, autorka rámcově splnila vymezený cíl a dodržela zásady zadání. Výše uvedené obsahové i formální nedostatky však bohužel snižují její kvalitu. Stanovené hypotézy považuji za poměrně

nenáročné, jejich potvrzení lze totiž téměř jistě očekávat (převaha jednoslovných pojmenování, malé zastoupení sloves a nižší výskyt homonymie ve srovnání s polysémií).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

1. Co rozumí autorka slovy obecná čeština „vyššího typu“ (s. 4)?
2. Jak uvést na pravou míru nesmyslné tvrzení (s. 4) – Nestrukturní útvary se realizují především na bázi některé jazykové roviny, v současné době zejména obecné češtiny.
3. Proč je na začátku kapitoly na s. 24 uvedeno, že dle sémantického kritéria se budou třídit pouze substantiva, když se dále pracuje i s adjektivy a verby?

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ:

Práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k výše uvedeným připomínkám navrhuji stupeň hodnocení **dobře**.

Plzeň 23. 7. 2021

PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

J. Málková